

တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးဘၣ်ထွဲဒီးအဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီး ထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိအကလုာ်

ပုၤအိးစတြၢ်လယါဖိတဖၣ်အိၣ်ဟဲဒ်ဒ်လၢကီၢ် တဘျုးဘျုး,စူၢ်န့ၢ်တၢ်အါမံၤဒီးကတိၤကျိၣ် အါကျိၣ်န့ၢ်လီၤ. အဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဆိးလၢအိးစတြၢ်လယါအပူၤလၢညါကတၢ် (First Peoples of Australia) ဒီးအိၣ်ဆိးတၢ်ဖဲအံၤအါန့ၢ်အနံၣ် 65,000 နံၣ်န့ၢ်လီၤ. သန့ၣ်က့ၢ်အိးစတြၢ်လယါအတၢ်ဘျုးသးခိၣ်သ့ၣ်န့ၢ် တဟံပနီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်သးလီၤဆိတခါအံၤန့ၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၢ်အယိ ဖဲတနံၣ်အံၤန့ၢ်ဘျုးကကတၢ်န့ၢ် ပကသ့ဆိ ကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိတလဲတခါ လၢပတၢ်ဘျုးသးခိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ် ခိဖျိတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးန့ၢ်လီၤ. ပုၤအိးစတြၢ်လယါဖိခဲလၢ် ကအိၣ်ဒီးခွဲးယာ်တခါလၢတၢ်ကဟံပနီၣ်ပုၤ အဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိတဖၣ်လၢပထံကီၢ်တၢ် ဘျုးသးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤ,ခိဖျိတၢ်ကလုာ်လၢကမၤလီၤတၢ်တၢ်န့ၢ်ဟူ အဝဲသ့ၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိအ ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်လၢအူလရူၣ်တၢ်ဟံပျၢၢ်ထီၣ်လၢအဟဲထီၣ်လၢသး (Uluru Statement from the Heart) မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဖဲ 2017 လၢမ့ၢ်အပူၤ, ပုၤအဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိအါန့ၢ် 250 ဂၤကွဲးထူးထီၣ်အူလရူၣ် အလံာ်ဟံပျၢၢ် လၢအအိၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲလၢသးန့ၢ်လီၤ. လံာ်အံၤမၤပုၤလၢပကမၤကဲထီၣ် ခါဆူညါလၢအဂ့ၢ်ဝဲဒ် လၢပုၤကီးဂၤဒဲးလၢအအိၣ်လၢအိးစတြၢ်လယါအဂီၢ်တခါ ဒီးလၢတၢ်ကဒုးပၣ်ယုာ်အဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိအကလုာ် ဆူဘျီၣ်ဒိၣ်လၢအိးစတြၢ်လယါအတၢ်ဘျုးသးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်လၢအဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိအလုာ်ဆူဘျီၣ်ဒိၣ်အပူၤ စံးတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်

ပုၤအဘိရံက့ၢ်န့ၢ်ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိအကလုာ်ဆူဘျီၣ်ဒိၣ်အပူၤမ့ၢ်ကျဲတဘိ လၢအဘိရံက့ၢ်န့ၢ် ဒီးထိရဲးစထရဲး(တ)ကီးဖိတဖၣ် ကဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒ်ပဒိၣ်ဘၣ်သးဒီးသဲးတဖၣ်ဒီးသန့တဖၣ် လၢအမၤဘၣ်ဒိအါတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးစံးတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်

တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးတခါမ့ၢ်ဝဲဒ် ဖဲပုၤဟ့ၣ် တၢ်ဖးတဖၣ်တၢ်သံကွၢ်အီၤလၢအကစံးဆၢမ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ် လၢတၢ်သံကွၢ်တဖျၢၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်အါ ပျၢၣ်အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကျဲထဲတဘိလၢတၢ်ကဆိတလဲအိး စတြၢ်လယါအတၢ်ဘျုးသးခိၣ်သ့ၣ်ခိဖျိတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးန့ၢ်လီၤ.

မ့ၢ်မတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖး လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးတခါအပူၤသ့လဲၣ်.

ထဲဒ်ပုၤလၢအဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်ဒီး န့ၢ်ပၣ်ယုာ်ယုာ်လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးတခါ အပူၤသ့လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးအပူၤအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးန့ၢ် ပုၤလၢအဆဲးလီၤအမံၤ ဒိပုၤဟ့ၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်လုၤ တက့ၤကဘၣ်မၤဝဲန့ၢ်လီၤ.

မ့ၢ်ယကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတခါအပူၤဒဲလဲၣ်.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးန့ၢ် ဒ်သိးလိာ်အသးဒီး တၢ်ယုထၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးအနံၣ်န့ၢ်, န့ၢ်လဲၤဆူတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးအလီၢ် တခါဒီးထၢန့ၢ်လီၤန့ၢ်တၢ်ဖးလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးအလံာ်ကဘျး တဘျုးအလီၤန့ၢ်သ့လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်ဆၢတံာ်ဝဲဒ် တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတခါဒဲလဲၣ်.

ဒ်သိးဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်ကမၤပျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတခါ ကတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအဂီၢ်, တၢ်လိာ်ဘၣ်ပုၤအနီၣ်ဂံၢ် လၢအအါခဲဘျီတခါအဂီၢ်လီၤ. တၢ်အံၤအိပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဖးအနီၣ်ဂံၢ် လၢအအါကဘၣ် မ့ၢ်ဝဲဒ်လၢကီၢ်စဲၣ် အစ့ၤကတၢ်လွံာ်ဘျုး ဒီးလၢအိးစတြၢ်လယါဒိတဘျုးတၢ်လိာ်ဝဲဒ်န့ၢ်လီၤ.

မု်အဘီရံကုာ်နုာ်ဒီးထိရူးစ ထရူး(တ)ကီးဖိအကလုာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမုၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးတၢ်ကမၤအီၤလၢအခါဖဲလဲၣ်.

အဘီရံကုာ်နုာ်ဒီးထိရူးစ ထရူး(တ)ကီးဖိအကလုာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမုၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးန့ၢ်တၢ်ကမၤအီၤဖဲတနီၣ်အံၤအလၢန့ၢ်လီၤ.

မု်အဘီရံကုာ်နုာ်ဒီးထိရူးစ ထရူး(တ)ကီးဖိအကလုာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကမုၢ်အတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးကသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

“သဲစးလၢတၢ်ဆုၢ်န့ၢ်အီၤတခါ-လၢတၢ်ကဘီဘၣ်တၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ် လၢအကဟံပနီၣ်အီးစတြဲလယါအပုၤလၢညါကတၢ်တဖၣ် ခိဖျိတၢ်မၤကဲထီၣ်အဘီရံကုာ်နုာ် ဒီးထိရူးစထရူး(တ)ကီးဖိအကလုာ်တခါန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤဝဲဒၣ်တၢ်ဆုၢ်န့ၢ်လၢတၢ်ဆီ တလဲမၤဘၣ်က့ၤတၢ်တခါအံၤအဂီၢ်ခါ.

မု်မတၤဒူးကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤအလံာ်ကဘျးလဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလံာ်ကဘျးတခါအံၤဘၣ်တၢ်ဒူးကဲထီၣ် အီၤခိဖျိတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါဖျိတခါလၢအပၣ်ဃုာ် Life Without Barriers, Reconciliation Australia, SNAICC – National Voice for our children, the Yes Alliance ဒီး Polaron Language Services တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤသကိးဃုာ်တၢ်တခါအံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အီၤ လၢတၢ်ကမၤစၢၤဒူးကဲထီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်သ့ၣ်ဒဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီးပုၤအဘီရံကုာ်နုာ် ဒီးထိရူးစထရူး(တ)ကီးဖိအကလုာ်ဆူၣ်ချီၣ်ဒိၣ်အ အိၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါ

www.lwb.org.au

